

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

М. АЗАРОВ

“ ”

2013 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України
щодо забезпечення рівних
прав та можливостей жінок і чоловіків

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до таких законів України:

1. У Законі України “Про вибори народних депутатів України” (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 10—11, ст. 73):

1) у статті 52:

частину другу доповнити абзацом такого змісту:

“При цьому забезпечується представництво у виборчому партійному списку кандидатів у депутати в кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена.”;

частину третю доповнити абзацом такого змісту:

“При цьому забезпечується представництво у виборчих списках, які висуває партія у одномандатних округах, у кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена.”;

2) частину першу статті 60 доповнити пунктом 1¹ такого змісту:

“1¹) порушення вимог законів під час утворення виборчого списку та висування кандидатів у депутати (у тому числі щодо представництва кандидатів у депутати в кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена);”.

2. Частину першу статті 17 Закону України “Про Центральну виборчу комісію” (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 36, ст. 448;

2007 р., № 20, ст. 282; 2012 р., № 10—11, ст. 73) доповнити пунктом 4¹ такого змісту:

“4¹) здійснює контроль за дотриманням вимог представництва у виборчому списку політичної партії щодо забезпечення представництва у виборчому партійному списку кандидатів у депутати в кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена, та представництва у виборчих списках, які висуває партія в одномандатних округах, у кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена;”.

3. У Законі України “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 52, ст. 561):

1) текст статті 1 викласти в такій редакції:

“У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

гендерна рівність — рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дає змогу особам обох статей брати рівну участь в усіх сферах життєдіяльності суспільства;

гендерно-правова експертиза — аналіз законодавства, проектів нормативно-правових актів, в результаті проведення якого надається висновок щодо їх відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

прояви дискримінації за ознакою статі — сексуальні домагання, утиск, підбурювання до дискримінації за ознакою статі, сексизм;

рівні можливості жінок і чоловіків — рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків;

рівні права жінок і чоловіків — відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі;

сексизм — поведження або практика щодо осіб певної статі, що ґрунтується на твердженні про неповноцінність, перевагу однієї статі над іншою;

сексуальні домагання — небажані образливі дії сексуального характеру, що принижують людську гідність чи ображають осіб, які перебувають у трудових чи службових відносинах;

форми дискримінації за ознакою статі — пряма дискримінація за ознакою статі, непряма дискримінація за ознакою статі.

Терміни “антидискримінаційна експертиза”, “дискримінація”, “непряма дискримінація”, “підбурювання до дискримінації”, “позитивні дії”, “пряма дискримінація” та “утиск” вживаються у значенні, наведеному

в Законі України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”.”;

2) абзац третій частини першої статті 3 після слова “недопущення” доповнити словами “всіх форм та проявів”;

3) частину першу статті 6 викласти в такій редакції:

“Забороняються всі форми та прояви дискримінації за ознакою статі.”;

4) у частині першій статті 10:

абзац третій виключити;

абзац сьомий після слів “враховує принцип” доповнити словами “забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”;

5) у частині першій статті 13:

абзац п’ятий після слів “всіх форм” доповнити словами “і проявів”;

в абзаці дев’ятому слова “тендерної проблематики” замінити словами “забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”;

абзац десятий після слів “заходів щодо усунення” доповнити словами “всіх форм і”;

6) у статті 15:

частину другу викласти в такій редакції:

“Політичні партії під час висування кандидатів у народні депутати України, кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидатів у депутати місцевих рад у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, відповідних багатомандатних округах передбачають представництво жінок і чоловіків у відповідних виборчих списках.”;

після частини другої доповнити новими частинами такого змісту:

“При цьому забезпечується представництво у виборчому партійному списку кандидатів у депутати в кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена.

Забезпечується представництво у виборчих списках, які висуває партія в одномандатних округах, у кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена.”.

У зв’язку з цим частину третю вважати частиною п’ятою;

7) у статті 16:

частину першу після слова “здійснюється” доповнити словами “з урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”;

частину четверту викласти в такій редакції:

“Формування кадрового резерву на заміщення посад державних службовців і посад в органах місцевого самоврядування, просування їх по службі здійснюється з урахуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.”;

8) абзац п'ятий частини другої статті 17 викласти в такій редакції:

“вживати заходів щодо унеможливлення всіх форм і проявів дискримінації за ознакою статі;”;

9) доповнити Закон статтею 21¹ такого змісту:

“Стаття 21¹. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у засобах масової інформації та рекламі

“Засоби масової інформації забезпечують поширення інформації про рівні права та можливості жінок і чоловіків в усіх сферах життєдіяльності суспільства.

Забороняються реклама і оголошення, що мають дискримінаційний характер та суперечать принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.”;

10) статтю 22 викласти в такій редакції:

“Стаття 22. Оскарження дискримінації за ознакою статі та сексуальних домагань

Особи чи групи осіб, які вважають, що зазнали дискримінації за ознакою статі у будь-яких формах чи проявах, мають право звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, правоохоронних органів та суду.

Особи, зазначені у частині першій цієї статті, відповідно до міжнародних договорів України та в установленому порядку також мають право звертатися до міжнародних організацій.”.

4. Частина другу статті 36 Закону України “Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних міських голів” (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 35—36, ст. 491, № 39, ст. 514; із змінами, внесеними Законом України

від 16 жовтня 2012 р. № 5463-VI) доповнити абзацами такого змісту:

“Під час висування виборчого списку кандидатів у депутати від політичних партій місцевою організацією партії в багатомандатному окрузі обов’язково повинно бути в кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена.

Під час висування виборчого списку кандидатів у депутати від політичних партій місцевою організацією партії в одномандатних округах обов’язково повинно бути в кожній десятці кандидатів не менше трьох осіб тієї статі, яка менше представлена.”.

5. Частина другу статті 7 Закону України “Про колективні договори і угоди” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 36, ст. 361; 1997 р., № 11, ст. 89; 2008 р., № 25, ст. 240; 2013 р., № 32, ст. 412; із змінами, внесеними Законом України від 16 жовтня 2012 р. № 5458-VI) доповнити абзацами такого змісту:

“призначення на посаду за умови однакової кваліфікації кандидатів з числа найменш представленої статі;

сприяння розвитку професійного потенціалу представників найменш представленої статі в різних сферах трудових відносин з метою їх просування по роботі.”.

II. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

**Голова
Верховної Ради України**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких
законодавчих актів стосовно забезпечення рівних прав та
можливостей жінок і чоловіків"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект акта розроблено з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність до Закону України від 08.09.2005 №2866-IV "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків" та міжнародних зобов'язань України на виконання Цілей Розвитку Тисячоліття, Конвенції Ради Європи про попередження та боротьбу з насильством щодо жінок та домашнім насильством, Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Конвенції Ради Європи про попередження та боротьбу з насильством щодо жінок та домашнім насильством, Резолюції ПАРС 1751 (2010)¹ "Боротьба із сексистськими стереотипами в медіа".

Гендерний баланс - це індикатор демократичності і дотримання основних громадянських свобод, що відображає процес утвердження в Україні соціальних, економічних та політичних стандартів.

Недотримання гендерного співвідношення призводить до посилення соціально-економічної диференціації населення залежно від статі, невідповідності фактичних можливостей жінок та чоловіків задекларованої Конституцією України рівності статей та настановам демократичного суспільства.

Більш того, існування гендерної нерівності сповільнює можливості економічного зростання, послаблює систему державного управління та знижує ефективність стратегій людського розвитку.

Досвід інших країн світу демонструє, що високий рівень залучення жінок до роботи в державних структурах супроводжується зниженням рівням корупції та сприяє посиленню соціальної спрямованості державної політики.

Основні прояви гендерної нерівності в Україні:

1) недостатній рівень представництва та участі жінок на рівні прийняття політичних і соціально-економічних рішень, а також в управлінні ресурсами. За показником розширення можливостей жінок Україна посідає 86 місце серед 182 країн світу. Спостерігається незначна частка жінок у складі Верховної Ради України (9,4%), у складі Уряду України лише 3 жінки на посадах міністрів, відсутність жінок серед керівників обласних державних адміністрацій;

2) незважаючи на відсутність закріпленої у правовому полі різниці в оплаті праці чоловіків та жінок, які обіймають однакові посади та мають однакову кваліфікацію, де-факто має місце "вертикальна" професійна сегрегація, внаслідок чого жінки здебільшого зосереджені на посадах з

нижчою заробітною платою. Дискримінація в процесі працевлаштування та професійного розвитку, секторальна професійна сегрегація призводять до суттєвого розриву в оплаті праці жінок і чоловіків. За даними Держстату розмір середньомісячної заробітної плати жінок за 2012 рік становив 2661 гривню, чоловіків – 3429 гривень. Таким чином, перевищення в заробітній платі чоловіків над розміром заробітної плати жінок за цей період склав 22,4%;

3) наявність гендерних стереотипів у суспільстві та низький рівень гендерної культури населення;

4) дискримінація за ознакою статі в рекламі.

2. Мета і шляхи її досягнення

Проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів стосовно забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків" розроблено з метою забезпечення паритетного представництва жінок і чоловіків у виборчих списках політичних партій серед депутатів рад усіх рівнів, в органах виконавчої влади усіх рівнів; заборони всіх форм дискримінації за ознакою статі; забезпеченні рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах суспільства.

3. Правові аспекти

Перелік нормативно-правових актів у даній сфері правового регулювання:

- Закон України "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків";
- Закон України "Про вибори народних депутатів України";
- Закон України "Про Центральну виборчу комісію";
- Закон України "Про вибори депутатів Автономної Республіки Крим місцевих рад та сільських, селищних, міських голів";
- Закон України "Про колективні договори і угоди".

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття акта не потребує витрат із державного та місцевого бюджетів.

5. Позиція заінтересованих органів

Проект акта погоджено без зауважень з Міністерством внутрішніх справ, Міністерством культури, Міністерством охорони здоров'я, Міністерством освіти і науки, Міністерством фінансів, Міністерством економічного розвитку і торгівлі, Державною службою статистики, Державним комітетом телебачення і радіомовлення.

Проект акта погоджено із зауваженнями, які враховано, з Національним агентством України з питань державної служби.

Проект акта погоджено із зауваженнями, які враховано частково, з Міністерством закордонних справ та Міністерством юстиції (щодо неузгодженості проекту з актами такої ж юридичної сили та невідповідності проекту акта вимогам нормопроектувальної техніки).

6. Регіональний аспект

Проект акта не стосується питань розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6№. Запобігання дискримінації

Проект акта не містить ознак дискримінації.

7. Запобігання корупції

У проекті акта відсутні правила і процедури, що можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

Проект акта розміщено на офіційному сайті Міністерства соціальної політики України 13 серпня 2013 року для громадського обговорення. Під час проведення круглого столу з представника міжнародних організацій та громадських об'єднань України 10 вересня 2013 року було проведено громадське обговорення зазначеного законопроекту.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект акта погоджено зі Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні із зауваженнями, які враховано частково та Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні, які не враховано.

10. Оцінка регуляторного впливу

Проект акта не належить до регуляторних актів.

11. Прогноз результатів

Прийняття законопроекту забезпечить паритетну представленість жінок і чоловіків у списках політичних партій та виборчих списках; забезпечить заборону всіх форм

дискримінації за ознакою статі; забезпечить дотримання рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах суспільства.

**Заступник Міністра соціальної
політики України – керівник апарату
Коломієць**

В'ячеслав

" _____ " _____ 2013 р.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України
"Про внесення змін до деяких законодавчих актів стосовно
забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків"

Зміст положення (норми) чинного законодавства	Зміст положення (норми) запропонованого проекту
Закон України "Про вибори народних депутатів України"	
<p>Стаття 52. Загальний порядок висування кандидатів у депутати</p> <p>1. Висування кандидатів у депутати партіями розпочинається за дев'яносто і закінчується за сімдесят дев'ять днів до дня голосування.</p> <p>2. Право висування кандидатів у депутати у загальнодержавному окрузі реалізується виборцями через партії у порядку, передбаченому цим Законом.</p> <p>3. Право висування кандидатів у депутати у одномандатних округах реалізується виборцями через партії або шляхом самовисування у порядку, передбаченому цим Законом.</p> <p>4. Одна і та ж особа може бути включена лише до одного виборчого списку кандидатів у депутати від партії.</p> <p>5. Одна і та ж особа може бути включена до виборчого списку кандидатів у депутати від партії та висунута лише в одному з одномандатних виборчих округів в порядку висування партією або в порядку самовисування.</p>	<p>Стаття 52. Загальний порядок висування кандидатів у депутати</p> <p>1. Висування кандидатів у депутати партіями розпочинається за дев'яносто і закінчується за сімдесят дев'ять днів до дня голосування.</p> <p>2. Право висування кандидатів у депутати у загальнодержавному окрузі реалізується виборцями через партії у порядку, передбаченому цим Законом.</p> <p>При цьому забезпечується представництво у виборчому партійному списку кандидатів у депутати в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена.</p> <p>3. Право висування кандидатів у депутати у одномандатних округах реалізується виборцями через партії або шляхом самовисування у порядку, передбаченому цим Законом.</p> <p>При цьому забезпечується представництво у виборчих списках, які висуває партія в одномандатних округах в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена.</p> <p>4. Одна і та ж особа може бути</p>

Стаття 60. Відмова в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати

1. Центральна виборча комісія відмовляє в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати в разі:

1) порушення вимог частин четвертої, п'ятої статті 52 цього Закону;

2) відсутності документів, зазначених у частині першій статті 54 чи частинах першій або другій статті 55 цього Закону;

3) припинення громадянства України кандидата у депутати;

4) вибуття особи, висунутої кандидатом у депутати, за межі України для проживання чи з метою отримання політичного притулку;

5) визнання особи, висунутої кандидатом у депутати, недієздатною;

6) набрання щодо особи, висунутої кандидатом у депутати, законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного злочину;

7) виявлення обставин, які позбавляють особу, висунуту кандидатом у депутати, права бути обраною депутатом відповідно до статті 9 цього Закону.

2. Рішення про відмову в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати повинно містити вичерпні підстави відмови. Копія цього рішення не пізніше

включена лише до одного виборчого списку кандидатів у депутати від партії.

5. Одна і та ж особа може бути включена до виборчого списку кандидатів у депутати від партії та висунута лише в одному з одномандатних виборчих округів в порядку висунування партією або в порядку самовисунування.

Стаття 60. Відмова в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати

1. Центральна виборча комісія відмовляє в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати в разі:

1) **порушення законів України при утворенні виборчого блоку та висуненні кандидатів у депутати (у тому числі щодо представництва кандидатів у депутати в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена);**

2) порушення вимог частин четвертої, п'ятої статті 52 цього Закону;

3) відсутності документів, зазначених у частині першій статті 54 чи частинах першій або другій статті 55 цього Закону;

4) припинення громадянства України кандидата у депутати;

5) вибуття особи, висунутої кандидатом у депутати, за межі України для проживання чи з метою отримання політичного притулку;

6) визнання особи, висунутої кандидатом у депутати, недієздатною;

7) набрання щодо особи, висунутої кандидатом у депутати, законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного злочину;

8) виявлення обставин, які позбавляють особу, висунуту кандидатом у депутати, права бути обраною

<p>наступного дня після його прийняття видається (направляється) представнику партії або кандидату у депутати, який балотується в одномандатному окрузі.</p>	<p>депутатом відповідно до статті 9 цього Закону.</p> <p>2. Рішення про відмову в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати повинно містити вичерпні підстави відмови. Копія цього рішення не пізніше наступного дня після його прийняття видається (направляється) представнику партії або кандидату у депутати, який балотується в одномандатному окрузі.</p>
--	--

Закон України "Про Центральну виборчу комісію"

<p>Стаття 17 Загальні повноваження комісії</p> <p>Комісія:</p> <p>1) забезпечує реалізацію і захист виборчих прав громадян України та права на участь у референдумах;</p> <p>2) забезпечує дотримання передбачених Конституцією та законами України принципів і засад виборчого процесу та процесу референдуму;</p> <p>3) здійснює контроль за додержанням вимог законодавства України про вибори і референдуми;</p> <p>4) забезпечує однакове застосування законодавства України про вибори і референдуми на всій території України;</p> <p>5) здійснює консультативно-методичне забезпечення діяльності виборчих комісій та комісій з референдумів, приймає обов'язкові для використання в роботі виборчих комісій та комісій з референдумів роз'яснення і рекомендації з питань застосування законодавства України про вибори і референдуми;</p> <p>6) готує пропозиції щодо вдосконалення законів з питань проведення виборів та референдумів;</p> <p>7) звертається в разі необхідності до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення Конституції України законів України або окремих їх положень з питань, що стосуються організації підготовки та проведення виборів і референдумів в Україні;</p>	<p>Стаття 17. Загальні повноваження комісії</p> <p>Комісія:</p> <p>1) забезпечує реалізацію і захист виборчих прав громадян України та права на участь у референдумах;</p> <p>2) забезпечує дотримання передбачених Конституцією та законами України принципів і засад виборчого процесу та процесу референдуму;</p> <p>3) здійснює контроль за додержанням вимог законодавства України про вибори і референдуми;</p> <p><i>4) здійснює контроль за дотриманням вимог представництва у виборчому списку політичної партії:</i></p> <p>щодо забезпечення представництва у виборчому партійному списку кандидатів у депутати в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена;</p> <p>щодо забезпечення представництва у виборчих списках, які висуває партія у одномандатних округах, в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена;</p> <p>5) забезпечує однакове застосування законодавства України про вибори і референдуми на всій території України;</p> <p>6) здійснює консультативно-методичне забезпечення діяльності виборчих комісій та</p>
---	--

<p>8) є розпорядником Державного реєстру виборців, забезпечує його ведення та функціонування відповідно до закону;</p> <p>9) здійснює контроль за дотриманням політичними партіями (виборчими блоками політичних партій), іншими суб'єктами виборчого процесу та процесу референдуму вимог законодавства про вибори і референдуми;</p> <p>10) забезпечує на виборах і референдумах акредитацію офіційних спостерігачів від іноземних держав та міжнародних організацій відповідно до закону, видає їм посвідчення;</p> <p>11) здійснює заходи щодо підвищення правової культури учасників виборчого процесу та референдумів;</p> <p>12) публікує інформацію про підготовку та проведення виборів референдумів в Україні, матеріали про свою діяльність, а також інші матеріали, що стосуються виборчого та референдумного процесів;</p> <p>13) здійснює інші повноваження, передбачені законами України.</p>	<p>комісій з референдумів, приймає обов'язкові для використання в роботі виборчих комісій та комісій з референдумів роз'яснення і рекомендації з питань застосування законодавства України про вибори і референдуми;</p> <p>7) готує пропозиції щодо вдосконалення законів з питань проведення виборів та референдумів;</p> <p>8) звертається в разі необхідності до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення Конституції України законів України або окремих їх положень з питань, що стосуються організації підготовки та проведення виборів і референдумів в Україні;</p> <p>9) є розпорядником Державного реєстру виборців, забезпечує його ведення та функціонування відповідно до закону;</p> <p>10) здійснює контроль за дотриманням політичними партіями (виборчими блоками політичних партій), іншими суб'єктами виборчого процесу та процесу референдуму вимог законодавства про вибори і референдуми;</p> <p>11) забезпечує на виборах і референдумах акредитацію офіційних спостерігачів від іноземних держав та міжнародних організацій відповідно до закону, видає їм посвідчення;</p> <p>12) здійснює заходи щодо підвищення правової культури учасників виборчого процесу та референдумів;</p> <p>13) публікує інформацію про підготовку та проведення виборів референдумів в Україні, матеріали про свою діяльність, а також інші матеріали, що стосуються виборчого та референдумного процесів;</p> <p>14) здійснює інші повноваження, передбачені законами України.</p>
<p>Закон України "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків"</p>	
<p>Стаття 1. Визначення термінів</p> <p>У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:</p> <p>рівні права жінок і чоловіків - відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі;</p> <p>рівні можливості жінок і чоловіків -</p>	<p>Стаття 1. Визначення термінів</p> <p>У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:</p> <p>рівні права жінок і чоловіків - відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі;</p> <p>рівні можливості жінок і чоловіків -</p>

- рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків;

дискримінація за ознакою статі - дії чи бездіяльність, що виражають будь-яке розрізнення, виняток або привілеї за ознакою статі, якщо вони спрямовані на обмеження або унеможливають визнання, користування чи здійснення на рівних підставах прав і свобод людини для жінок і чоловіків;

позитивні дії - спеціальні тимчасові заходи, спрямовані на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України;

сексуальні домагання - дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування;

гендерна рівність - рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства;

гендерно-правова експертиза - аналіз чинного законодавства, проектів нормативно-правових актів, результатом якого є надання висновку щодо їх відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків;

гендерна рівність - рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства;

гендерно-правова експертиза - аналіз чинного законодавства, проектів нормативно-правових актів, результатом якого є надання висновку щодо їх відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

прояви дискримінації за ознакою статі - сексуальні домагання, утиск, підбурювання до дискримінації за ознакою статі, сексизм;

сексизм - поведження або практика щодо осіб певної статі, що ґрунтується на твердженні про неповноцінність, перевагу однієї статі над іншою;

сексуальні домагання - небажані образливі дії сексуального характеру, що принижують людську гідність чи ображають осіб, які перебувають у трудових чи службових відносинах або у відносинах трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування;

форми дискримінації за ознакою статі - пряма дискримінація за ознакою статі, непряма дискримінація за ознакою статі.

Терміни антидискримінаційна експертиза, дискримінація, непряма дискримінація,, підбурювання до дискримінації, позитивні дії, пряма дискримінація та утиск вживаються у значеннях, наведених в Законі України "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні".

Стаття 3. Основні напрями державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на:

утвердження гендерної рівності;
недопущення дискримінації за ознакою статі;

застосування позитивних дій;
забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень;

забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків;

підтримку сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства;

виховання і пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері;

захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі.

Стаття 6. Заборона дискримінації за ознакою статі

Дискримінація за ознакою статі забороняється.

Не вважаються дискримінацією за ознакою статі:

спеціальний захист жінок під час вагітності, пологів та грудного вигодовування дитини;

обов'язкова строкова військова

Стаття 3. Основні напрями державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на:

утвердження гендерної рівності;
недопущення **всіх форм та проявів** дискримінації за ознакою статі;

застосування позитивних дій;
забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень;

забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків;

підтримку сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства;

виховання і пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері;

захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі.

Стаття 6. Заборона дискримінації за ознакою статі

Забороняються всі форми та прояви дискримінації за ознакою статі.

Не вважаються дискримінацією за ознакою статі:

спеціальний захист жінок під час вагітності, пологів та грудного вигодовування дитини;

обов'язкова строкова військова служба для чоловіків, передбачена законом;

різниця в пенсійному віці для жінок

служба для чоловіків, передбачена законом;

різниця в пенсійному віці для жінок і чоловіків, передбачена законом;

особливі вимоги щодо охорони праці жінок і чоловіків, пов'язані з охороною їх репродуктивного здоров'я;

позитивні дії.

Стаття 10. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
Кабінет Міністрів України:

забезпечує проведення єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та рівних можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства;

приймає Національний план дій щодо впровадження гендерної рівності та забезпечує його виконання;

розробляє і реалізовує державні цільові програми щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади щодо забезпечення гендерної рівності;

організовує підготовку державної доповіді про виконання в Україні Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок

враховує принцип гендерної рівності при прийнятті нормативно-правових актів;

затверджує порядок проведення гендерно-правової

і чоловіків, передбачена законом;

особливі вимоги щодо охорони праці жінок і чоловіків, пов'язані з охороною їх репродуктивного здоров'я;

позитивні дії.

Стаття 10. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків
Кабінет Міністрів України:

забезпечує проведення єдиної державної політики, спрямованої на досягнення рівних прав та рівних можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства;

розробляє і реалізовує державні цільові програми щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади щодо забезпечення гендерної рівності;

організовує підготовку державної доповіді про виконання в Україні Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок

враховує принцип **забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків** при прийнятті нормативно-правових актів;

затверджує порядок проведення гендерно-правової експертизи;

здійснює інші повноваження у цій сфері, передбачені законодавством України.

Стаття 13. Повноваження уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування

Уповноважені

особи

експертизи;

здійснює інші повноваження у цій сфері, передбачені законодавством України.

Стаття 13. Повноваження уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування

Уповноважені особи (координатори), на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав і можливостей жінок і чоловіків, у межах своїх повноважень організують роботу відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в напрямі:

урахування принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у відповідній сфері діяльності;

проведення аналізу стану забезпечення гендерної рівності та вивчення доцільності застосування позитивних дій з метою подолання асиметрії, дисбалансу, що складаються на відповідній території чи в галузі;

співробітництва з об'єднаннями громадян, узагальнення інформації, яка надходить від них щодо моніторингу стану дотримання рівності жінок і чоловіків, та спільного вироблення шляхів усунення дискримінації за ознакою статі;

здійснення постійної інформаційно-пропагандистської діяльності щодо ліквідації всіх форм дискримінації за ознакою статі;

(координатори), на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав і можливостей жінок і чоловіків, у межах своїх повноважень організують роботу відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в напрямі: урахування принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у відповідній сфері діяльності;

проведення аналізу стану забезпечення гендерної рівності та вивчення доцільності застосування позитивних дій з метою подолання асиметрії, дисбалансу, що складаються на відповідній території чи в галузі;

співробітництва з об'єднаннями громадян, узагальнення інформації, яка надходить від них щодо моніторингу стану дотримання рівності жінок і чоловіків, та спільного вироблення шляхів усунення дискримінації за ознакою статі;

здійснення постійної інформаційно-пропагандистської діяльності щодо ліквідації всіх форм **і проявів** дискримінації за ознакою статі;

вжиття заходів, спрямованих на формування гендерної культури населення;

організації прийому громадян з питань дискримінації за ознакою статі;

розгляду та аналізу звернень громадян з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, вивчення причин, що їх зумовлюють;

навчання працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань **забезпечення рівних прав та**

вжиття заходів, спрямованих на формування гендерної культури населення;

організації прийому громадян з питань дискримінації за ознакою статі;

розгляду та аналізу звернень громадян з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, вивчення причин, що їх зумовлюють;

навчання працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань гендерної проблематики;

вжиття заходів щодо усунення проявів дискримінації за ознакою статі.

Стаття 15. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у виборчому процесі

Рівні виборчі права та можливості жінок і чоловіків забезпечуються законодавством України.

Політичні партії, виборчі блоки під час висунення кандидатів у народні депутати України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі передбачають представництво жінок і чоловіків у відповідних виборчих списках.

Контроль за цією вимогою здійснюють виборчі комісії.

Стаття 16. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Призначення на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування здійснюється з дотриманням представництва

можливостей жінок і чоловіків;

вжиття заходів щодо усунення *всіх форм і проявів дискримінації за ознакою статі.*

Стаття 15. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у виборчому процесі

Рівні виборчі права та можливості жінок і чоловіків забезпечуються законодавством України.

Політичні партії, виборчі блоки під час висунення кандидатів у народні депутати України, *кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидатів у депутати місцевих рад* у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, *відповідних багатомандатних округів* передбачають представництво жінок і чоловіків у відповідних виборчих списках.

При цьому забезпечується представництво у виборчому партійному списку кандидатів у депутати в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена.

Забезпечується представництво у виборчих списках, які висуває партія у одномандатних округах, в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена.

Контроль за цією вимогою здійснюють виборчі комісії.

Стаття 16. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Призначення на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування здійснюється з *урахуванням забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.*

Дискримінація за ознакою статі при прийнятті на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування і під час її проходження забороняється.

Керівники органів державної влади та

кандидатур кожної статі.

Дискримінація за ознакою статі при прийнятті на державну службу та службу в органи місцевого самоврядування і під час її проходження забороняється.

Керівники органів державної влади та органів місцевого самоврядування зобов'язані забезпечити рівний доступ громадян до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування відповідно до кваліфікації і професійної підготовки незалежно від статі претендента.

Формування кадрового резерву для заміщення посад державних службовців і посад в органах місцевого самоврядування, просування їх по службі здійснюється із забезпеченням рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків.

Дозволяється застосування позитивних дій з метою досягнення збалансованого представництва жінок і чоловіків на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування з урахуванням категорій посад службовців.

Стаття 17. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у праці та одержанні винагороди за неї

Жінкам і чоловікам забезпечуються рівні права та можливості у працевлаштуванні, просуванні по роботі, підвищенні кваліфікації та перепідготовці.

Роботодавець зобов'язаний: створювати умови праці, які дозволяти б жінкам і чоловікам здійснювати трудову діяльність на рівній основі;

забезпечувати жінкам і чоловікам можливість суміщати трудову діяльність із сімейними обов'язками;

здійснювати рівну оплату праці жінок і чоловіків при однаковій кваліфікації та однакових умовах праці;

органів місцевого самоврядування зобов'язані забезпечити рівний доступ громадян до державної служби та служби в органах місцевого самоврядування відповідно до кваліфікації і професійної підготовки незалежно від статі претендента.

Формування кадрового резерву на заміщення посад державних службовців і посад в органах місцевого самоврядування, просування їх по службі здійснюється з урахуванням забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Дозволяється застосування позитивних дій з метою досягнення збалансованого представництва жінок і чоловіків на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування з урахуванням категорій посад службовців.

Стаття 17. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у праці та одержанні винагороди за неї

Жінкам і чоловікам забезпечуються рівні права та можливості у працевлаштуванні, просуванні по роботі, підвищенні кваліфікації та перепідготовці.

Роботодавець зобов'язаний: створювати умови праці, які дозволяти б жінкам і чоловікам здійснювати трудову діяльність на рівній основі;

забезпечувати жінкам і чоловікам можливість суміщати трудову діяльність із сімейними обов'язками;

здійснювати рівну оплату праці жінок і чоловіків при однаковій кваліфікації та однакових умовах праці;

вживати заходів щодо створення безпечних для життя і здоров'я умов праці;

ВЖИВАТИ ЗАХОДІВ ЩОДО

<p>вживати заходів щодо створення безпечних для життя і здоров'я умов праці;</p> <p>вживати заходів щодо унеможливлення випадків сексуальних домагань.</p> <p>Роботодавцям забороняється в оголошеннях (рекламі) про вакансії пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам, за винятком специфічної роботи, яка може виконуватися виключно особами певної статі, висувати різні вимоги, даючи перевагу одній із статей, вимагати від осіб, які влаштовуються на роботу, відомості про їхнє особисте життя, плани щодо народження дітей.</p> <p>Роботодавці можуть здійснювати позитивні дії, спрямовані на досягнення збалансованого співвідношення жінок і чоловіків у різних сферах трудової діяльності, а також серед різних категорій працівників.</p>	<p>унеможливлення всіх форм і проявів дискримінації.</p> <p>Роботодавцям забороняється в оголошеннях (рекламі) про вакансії пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам, за винятком специфічної роботи, яка може виконуватися виключно особами певної статі, висувати різні вимоги, даючи перевагу одній із статей, вимагати від осіб, які влаштовуються на роботу, відомості про їхнє особисте життя, плани щодо народження дітей.</p> <p>Роботодавці можуть здійснювати позитивні дії, спрямовані на досягнення збалансованого співвідношення жінок і чоловіків у різних сферах трудової діяльності, а також серед різних категорій працівників.</p>
	<p>Розділ V-1 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ</p> <p>Стаття 21-1. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у засобах масової інформації та рекламі</p> <p>Засоби масової інформації забезпечують поширення інформації про рівні права та можливості жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства.</p> <p>Забороняються реклама і оголошення, що мають дискримінаційний зміст та суперечать принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.</p>
<p>Стаття 22. Оскарження дискримінації за ознакою статі та сексуальних домагань</p> <p>Особа, яка вважає, що стосовно неї було застосовано дискримінацію за ознакою статі чи</p>	<p>Стаття 22. Оскарження дискримінації за ознакою статі</p> <p>Особи чи групи осіб, які вважають, що зазнали,</p>

вона стала об'єктом сексуальних домагань, має право звернутися зі скаргою до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, правоохоронних органів держави та суду.

Особи будь-якої статі або групи осіб мають право надсилати повідомлення про порушення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків до Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок у разі, якщо вичерпані внутрішні засоби правового захисту або якщо застосування таких засобів захисту невиправдано затягується.

дискримінації за ознакою статі у будь-яких формах чи проявах, мають право звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, правоохоронних органів та суду.

Особи, зазначені у частині першій цієї статті, відповідно до чинних міжнародних договорів України та у встановленому порядку також мають право звертатися до міжнародних організацій і установ.

Закон України "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських селищних міських голів"

Стаття 36. Висування кандидатів місцевою організацією партії.

1. Висування кандидатів у депутати та на посаду сільського, селищного, міського голови місцевою організацією партії відбувається на підставі цього Закону, статуту політичної партії.
2. Місцева організація партії може висунути особу, яка є членом цієї політичної партії, або безпартійного громадянина.
3. Районна організація партії може висунути:
виборчий список кандидатів у

Стаття 36. Висування кандидатів місцевою організацією партії.

1. Висування кандидатів у депутати та на посаду сільського, селищного, міського голови місцевою організацією партії відбувається на підставі цього Закону, статуту політичної партії.
2. Місцева організація партії може висунути особу, яка є членом цієї політичної партії, або безпартійного громадянина.

При висуванні виборчого списку кандидатів у депутати місцевою організацією партії в

депутати відповідної районної ради, міської ради міста районного значення, що входить до складу цього району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм, у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загальний склад) ради;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідної районної ради, міської ради міста районного значення, що входить до складу цього району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідних сільських, селищних рад та по одному кандидату на посаду відповідних сільських, селищних, міських голів міст районного значення, що входять до складу цього району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм (крім сіл, селищ, що входять до складу міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм).

Міська організація партії міста районного значення, що входить до складу району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм, не може висувати кандидатів у депутати в одномандатному мажоритарному виборчому окрузі, виборчий список кандидатів у депутати відповідної міської ради міста районного

багатомандатному окрузі обов'язково має бути в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена;

При висуванні виборчого списку кандидатів у депутати місцевою організацією партії в одномандатних округах обов'язково має бути в кожній десятці кандидатів не менше 3 осіб тієї статі, яка менше представлена.

3. Районна організація партії може висунути:

виборчий список кандидатів у депутати відповідної районної ради, міської ради міста районного значення, що входить до складу цього району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм, у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загальний склад) ради;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідної районної ради, міської ради міста районного значення, що входить до складу цього району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідних сільських, селищних рад та по одному кандидату на посаду відповідних сільських, селищних, міських голів міст районного значення, що входять до складу цього району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм (крім сіл, селищ, що входять до складу міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм).

значення, кандидата на посаду міського голови міста районного значення, якщо відповідна районна організація цієї політичної партії не надала згоду на це або ухвалила рішення про висунення кандидатів у депутати в одномандатному мажоритарному виборчому окрузі, виборчого списку кандидатів у депутати відповідної міської ради міста районного значення, кандидата на посаду міського голови міста районного значення.

4. Міська організація партії може висунути:

одного кандидата на посаду міського голови;

виборчий список кандидатів у депутати відповідної міської ради у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) ради;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідної міської ради;

одного кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови (сіл, селищ, міст, що входять до складу цього міста, згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм);

виборчий список кандидатів у депутати міської ради (міста, що входять до складу цього міста, згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм) у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) такої ради;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому

Міська організація партії міста районного значення, що входить до складу району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм, не може висувати кандидатів у депутати в одномандатному мажоритарному виборчому окрузі, виборчий список кандидатів у депутати відповідної міської ради міста районного значення, кандидата на посаду міського голови міста районного значення, якщо відповідна районна організація цієї політичної партії не надала згоду на це або ухвалила рішення про висунення кандидатів у депутати в одномандатному мажоритарному виборчому окрузі, виборчого списку кандидатів у депутати відповідної міської ради міста районного значення, кандидата на посаду міського голови міста районного значення.

4. Міська організація партії може висунути:

одного кандидата на посаду міського голови;

виборчий список кандидатів у депутати відповідної міської ради у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) ради;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідної міської ради;

одного кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови (сіл, селищ, міст, що входять до складу цього міста, згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм);

виборчий список кандидатів у депутати міської ради (міста, що входять до складу цього міста, згідно

окрузі по виборах депутатів до міської ради (міста, що входить до складу цього міста, згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм);

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідних сільських, селищних рад (сіл, селищ, що входять до складу цього міста, згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм).

Міська організація партії у містах з районним поділом, де утворені районні у місті ради, може також висунути виборчий список кандидатів у депутати по кожному багатомандатному виборчому округу по виборах депутатів відповідних районних у місті рад у кількості, що становить кількість депутатів (загального складу) відповідної ради та по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі по виборах депутатів таких районних у місті рад.

5. Районна у місті організація партії може висунути:

виборчий список кандидатів у депутати відповідної районної в місті ради у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) відповідної районної в місті ради;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідної районної в місті ради.

Районна у місті організація партії не може висувати кандидатів у депутати районної в місті ради,

з існуючим адміністративно-територіальним устроєм) у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) такої ради;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі по виборах депутатів до міської ради (міста, що входить до складу цього міста, згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм);

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідних сільських, селищних рад (сіл, селищ, що входять до складу цього міста, згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм).

Міська організація партії у містах з районним поділом, де утворені районні у місті ради, може також висунути виборчий список кандидатів у депутати по кожному багатомандатному виборчому округу по виборах депутатів відповідних районних у місті рад у кількості, що становить кількість депутатів (загального складу) відповідної ради та по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі по виборах депутатів таких районних у місті рад.

5. Районна у місті організація партії може висунути:

виборчий список кандидатів у депутати відповідної районної в місті ради у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) відповідної районної в місті ради;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому окрузі

якщо міська організація цієї політичної партії не надала згоду на це або ухвалила рішення про висунення кандидатів до цієї районної в місті ради у передбачений цим Законом спосіб.

6. Обласна організація партії може висунути:

виборчий список кандидатів у депутати відповідної обласної ради у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) ради;

по одному кандидату в депутати по кожному одномандатному мажоритарному виборчому округу по виборах депутатів обласної ради.

7. Республіканська в Автономній Республіці Крим організація партії може висунути:

виборчий список кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому округу по виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

8. Висування кандидатів місцевою організацією партії проводиться на зборах (конференціях) цієї організації.

9. У протоколі зборів (конференції) місцевої організації партії зазначаються час і місце їх проведення, загальна кількість членів місцевої організації партії, кількість учасників зборів

по виборах депутатів відповідної районної в місті ради.

Районна у місті організація партії не може висувати кандидатів у депутати районної в місті ради, якщо міська організація цієї політичної партії не надала згоду на це або ухвалила рішення про висунення кандидатів до цієї районної в місті ради у передбачений цим Законом спосіб.

6. Обласна організація партії може висунути:

виборчий список кандидатів у депутати відповідної обласної ради у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) ради;

по одному кандидату в депутати по кожному одномандатному мажоритарному виборчому округу по виборах депутатів обласної ради.

7. Республіканська в Автономній Республіці Крим організація партії може висунути:

виборчий список кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим у кількості, що не перевищує кількість депутатів (загального складу) Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному мажоритарному виборчому округу по виборах депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

8. Висування кандидатів місцевою організацією партії проводиться на зборах (конференціях) цієї організації.

9. У протоколі зборів (конференції) місцевої організації партії зазначаються час і місце їх проведення, загальна кількість членів місцевої організації партії, кількість учасників зборів (конференції), порядок денний, відомості про

(конференції), порядок денний, відомості про кожного кандидата: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), число, місяць і рік народження, громадянство, партійність, посада, місце роботи (заняття), адреса місця проживання, дані про підсумки голосування щодо кандидатів.

Рішення про висування місцевою організацією партії виборчого списку кандидатів у депутати, кандидатів у депутати та на посаду сільського, селищного, міського голови не може бути скасовано або переглянуто організацією (органом, посадовою особою) цієї політичної партії вищого рівня.

Протокол зборів (конференції) підписується керівником місцевої організації партії та скріплюється печаткою місцевої організації партії або організації цієї політичної партії вищого рівня.

10. Про час і місце проведення зборів (конференції) з метою висування кандидатів місцева організація партії повідомляє у письмовій формі відповідну територіальну виборчу комісію не пізніше як за день до дня проведення зборів (конференції). На таких зборах (конференції) мають право бути присутніми члени відповідної територіальної виборчої комісії.

Про час і місце проведення зборів (конференції) з метою висування кандидатів місцева організація партії повідомляє також засоби масової інформації. Порядок акредитації представників засобів масової інформації на таких зборах (конференції) визначає

кожного кандидата: прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), число, місяць і рік народження, громадянство, партійність, посада, місце роботи (заняття), адреса місця проживання, дані про підсумки голосування щодо кандидатів.

Рішення про висування місцевою організацією партії виборчого списку кандидатів у депутати, кандидатів у депутати та на посаду сільського, селищного, міського голови не може бути скасовано або переглянуто організацією (органом, посадовою особою) цієї політичної партії вищого рівня.

Протокол зборів (конференції) підписується керівником місцевої організації партії та скріплюється печаткою місцевої організації партії або організації цієї політичної партії вищого рівня.

10. Про час і місце проведення зборів (конференції) з метою висування кандидатів місцева організація партії повідомляє у письмовій формі відповідну територіальну виборчу комісію не пізніше як за день до дня проведення зборів (конференції). На таких зборах (конференції) мають право бути присутніми члени відповідної територіальної виборчої комісії.

Про час і місце проведення зборів (конференції) з метою висування кандидатів місцева організація партії повідомляє також засоби масової інформації. Порядок акредитації представників засобів масової інформації на таких зборах (конференції) визначає організатор заходу.

11. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, не пізніше як за

<p>організатор заходу.</p> <p>11. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, не пізніш як за 35 днів до дня виборів передає до Центральної виборчої комісії та відповідних територіальних виборчих комісій відомості щодо зареєстрованих місцевих організацій партій із зазначенням керівників таких організацій, а також дат їх реєстрації.</p>	<p>35 днів до дня виборів передає до Центральної виборчої комісії та відповідних територіальних виборчих комісій відомості щодо зареєстрованих місцевих організацій партій із зазначенням керівників таких організацій, а також дат їх реєстрації.</p>
--	--

Закон України "Про колективні договори і угоди"

<p>Стаття 7. Зміст колективного договору</p> <p>Зміст колективного договору визначається сторонами в межах їх компетенції.</p> <p>У колективному договорі встановлюються взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> зміни в організації виробництва і праці; забезпечення продуктивної зайнятості; нормування і оплати праці, встановлення форми, системи, розмірів заробітної плати та інших видів трудових виплат (доплат, надбавок, премій та ін.); встановлення гарантій, компенсацій, пільг; участі трудового колективу у формуванні, розподілі і використанні прибутку підприємства (якщо це передбачено статутом); режиму роботи, тривалості робочого часу і відпочинку; умов і охорони праці; забезпечення житлово-побутового, культурного, медичного обслуговування, організації оздоровлення і відпочинку працівників; гарантій діяльності профспілкової чи інших представницьких організацій 	<p>Стаття 7. Зміст колективного договору</p> <p>Зміст колективного договору визначається сторонами в межах їх компетенції.</p> <p>У колективному договорі встановлюються взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> зміни в організації виробництва і праці; забезпечення продуктивної зайнятості; нормування і оплати праці, встановлення форми, системи, розмірів заробітної плати та інших видів трудових виплат (доплат, надбавок, премій та ін.); встановлення гарантій, компенсацій, пільг; участі трудового колективу у формуванні, розподілі і використанні прибутку підприємства (якщо це передбачено статутом); режиму роботи, тривалості робочого часу і відпочинку; умов і охорони праці; забезпечення житлово-побутового, культурного, медичного обслуговування, організації оздоровлення і відпочинку працівників; гарантій діяльності профспілкової чи інших представницьких організацій працівників; умов регулювання фондів оплати праці та встановлення міжкваліфікаційних (міжпосадових) співвідношень в оплаті праці;
---	--

<p>працівників; умов регулювання фондів оплати праці та встановлення міжкваліфікаційних (міжпосадових) співвідношень в оплаті праці; забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; заборона дискримінації. Колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантії, соціально-побутові пільги.</p>	<p>забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; заборона дискримінації; <i>призначення на посаду, за умови однакової кваліфікації, кандидатів із числа найменш представленої статі;</i> <i>сприяння розвитку професійного потенціалу представників найменш представленої статі в різних сферах трудових відносин з метою їх просування по роботі.</i> Колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантії, соціально-побутові пільги.</p>
---	--

**Заступник Міністра соціальної
політики України – керівник апарату
В. М. Коломієць**